

MEMORIE VAN TOELICHTING

***Ontwerp van decreet houdende wijziging
van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992
wat betreft vermindering van de personenbelasting
voor uitgaven voor beschermde goederen***

– juni 2017 –

INLEIDING

1. De conceptnota 'Fiscale stimulansen onroerend erfgoed'

1.1. Algemeen

Sinds decennia worden er premies voorzien om eigenaars bij het behoud en beheer van het beschermd onroerend erfgoed financieel te ondersteunen.

Het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019 vermeldt hierover: "We zetten de restauratiepremies selectief in, zodat enkel werken die noodzakelijk zijn voor het behoud of het herstel van de erfgoedkenmerken en -elementen van een beschermd goed nog in aanmerking komen voor premietoekenning. We evalueren de premiepercentages zodra we fiscale stimulansen voor investeringen in onroerend erfgoed ingevoerd hebben".

De fiscale instrumenten van de gewesten zijn dankzij de vijfde en de zesde staatshervorming aanzienlijk uitgebreid. Dit biedt de kans om ook binnen het beleidsveld onroerend erfgoed de mogelijkheden om de verwerving, het beheer en de ontsluiting van onroerend erfgoed te stimuleren met de fiscale instrumenten waarvoor de Vlaamse overheid bevoegd is.

De Beleidsnota Onroerend Erfgoed 2014-2019 voorziet eveneens het integreren van fiscale stimulansen voor het behoud en beheer van onroerend erfgoed in de Vlaamse Codex Fiscaliteit, flankerend aan het premiestelsel. Premiereregeling en fiscale regeling moeten zo samen een complementair stelsel van premies en fiscale stimuli vormen.

Zoals voorzien in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed 2014-2019 en in de Beleidsnota Financiën en Begroting 2014-2019 werd in 2015 een onderzoek uitgevoerd van de verschillende mogelijke fiscale stimulansen voor erfgoedzorg. Na dit onderzoek is, in overleg met de minister van Financiën en Begroting, beslist om de bestaande belastingvermindering voor uitgaven voor onderhoud en restauratie van beschermd onroerend erfgoed te optimaliseren.

Op 18 december 2015 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota goed waarin deze beslissing opgenomen werd.

1.2. Krachtlijnen van de optimalisatie van de vermindering van de personenbelasting

Private eigenaars van beschermd onroerend erfgoed kunnen onder bepaalde voorwaarden vandaag al een belastingvoordeel genieten. Het kader daarvoor is opgenomen in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. Een analyse van deze maatregel bracht een aantal verbeterpunten aan het licht en de nood aan optimalisatie.

Op basis van de resultaten van de analyse omvatte de conceptnota volgende krachtlijnen voor deze optimalisatie:

1. Herzien van de cumuleerbaarheid van belastingvermindering en premies
2. Belastingvermindering wordt mogelijk voor alle beschermd onroerend erfgoed
3. Afschaffen van de bestaande generieke inhoudelijke drempels
4. Correct toepassen van de regel door effectieve controle mogelijk te maken

2. Aanpassing van de regelgeving n.a.v. de conceptnota

Met dit decreet worden volgend op de bepalingen uit de conceptnota van 18 december 2015 volgende concrete aanpassingen van de regelgeving voorgesteld:

1. Het afschaffen van de voorwaarden van niet-verhuur en publieke toegankelijkheid

Het WIB beperkt het onroerend erfgoed dat in aanmerking komt voor belastingvermindering tot niet-verhuurd en publiek toegankelijk erfgoed. Deze criteria staan in wezen los van het soort werken waarvoor de vermindering vandaag wordt toegestaan. Het al dan niet verhuurd zijn van de erfgoedlocatie wordt overigens niet gecontroleerd en wat 'publiek toegankelijk' is, wordt breed geïnterpreteerd. Door de verplichting te schrappen vervalt tot slot de noodzaak om een attest publieke toegankelijkheid te bekomen, wat een administratieve vereenvoudiging betekent.

2. Het opheffen van de cumul premie-belastingvermindering. De begunstigde maakt vrij een keuze tussen beide systemen.

De financiële cumuleerbaarheid van belastingverminderingen en premies is kostelijk, draagt op zich niet bij aan het idee dat financiële ondersteuning erfgoedzorg moet stimuleren en hulp moet bieden waar het nodig is. Door de financiële cumuleerbaarheid op te heffen, wordt de eigenaar of beheerder gedwongen een keuze te maken tussen een belastingvermindering of een premie. Dit levert zeker een besparing op, ook al wordt de belastingvermindering momenteel in theorie slechts verleend voor het niet door premies gedekte gedeelte. Bij gebrek aan gegevens is het niet duidelijk hoe groot de impact precies zal zijn.

Het financiële voordeel van de belastingvermindering weegt echter slechts beperkt op tegen wat de premie biedt, dus er zijn inhoudelijke en financiële maatregelen nodig om dit instrument toch aantrekkelijk te maken. Naar alle verwachting gaat dit gepaard met een hogere fiscale uitgave.

Besluit: Voorstel om het opheffen van de cumul van belastingvermindering en een premie voor dezelfde werken te koppelen aan maatregelen om van het belastingvoordeel een aantrekkelijk en volwaardig alternatief te maken, dat ook effectief als opzichzelfstaande ondersteuningsmaatregel wordt gebruikt. De belastingvermindering moet hierdoor als een alternatief voor het 'laagste' premiesegment (de erfgoedpremie-standaardprocedure van 40%) bijgesteld worden. De belastingvermindering en deze categorie premies moeten een volledig evenwaardig voordeel gaan bieden.

3. De maatregel mogelijk maken voor alle beschermd onroerend erfgoed.

Het WIB definieert volgende doelgroep: "de eigenaar van niet verhuurde gebouwde onroerende goederen, delen van gebouwde onroerende goederen of landschappen die zijn beschermd overeenkomstig de wetgeving op het behoud van Monumenten en Landschappen of volgens een gelijkaardige wetgeving in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte ... voor zover die onroerende goederen, delen van onroerende goederen of landschappen, voor het publiek toegankelijk zijn."

Deze definitie is onduidelijk en strookt niet met de meer integrale benadering van onroerend erfgoed in het Onroerenderfgoeddecreet. Door de uitbreiding tot alle beschermd onroerend erfgoed wordt een ongelijkheid ongedaan gemaakt.

4. De berekeningsbasis naar 100% brengen en het percentage van de vermindering op 40%.

Zo wordt het een volwaardig alternatief voor de erfgoedpremie standaardprocedure.

5. Schrappen indexering van het bedrag waarvoor de belastingvermindering wordt verleend

In het tekstvoorstel wordt de berekeningsbasis voor de belastingvermindering van 50% van de uitgaven naar 100% gebracht en het percentage van 30% naar 40%. Er blijft nog steeds een maximumbedrag aan uitgaven voorzien. Tot nu toe werd het maximumbedrag steeds automatisch geïndexeerd. Het basisbedrag, ingeschreven in de regelgeving, bedraagt 25.000 euro. Voor aanslagjaar 2017 bedroeg het geïndexeerd bedrag echter 38.390 euro. Voor aanslagjaar 2018 zal dit geïndexeerd bedrag 39.150 euro bedragen. Door de indexering wordt het verschil in voordeel via de premie, die niet geïndexeerd wordt, dan ook groter. Dit blijkt uit onderstaande simulatie:

subsidieerbaar bedrag	Premie	Belastingvermindering AJ 2017	Belastingvermindering AJ 2018
30.000 euro	10.000 euro (standaard) of 12.000 euro (bijzonder)	12.000 euro	12.000 euro
75.000 euro	10.000 euro (standaard) of 30.000 euro (bijzonder)	15.356 euro	15.660 euro
150.000 euro	10.000 euro (standaard) of 60.000 euro (bijzonder)	15.356 euro	15.660 euro

Omdat de hervorming van de belastingvermindering tot doel heeft om een volwaardig alternatief te maken voor de premie, wordt voorgesteld om de indexering volledig af te schaffen. Hierdoor wordt opnieuw het oorspronkelijke basisbedrag van 25.000 euro als maximumbedrag gehanteerd, zodat het uiteindelijke voordeel dat genoten wordt even groot is als bij de premie (25.000 euro x 40% = 10.000 euro). Door het afschaffen van de indexering is er ook een grotere parallel met de premie, waar evenmin een indexering geldt. Daarnaast beperkt dit de toename van de fiscale uitgave die ontstaat door het wegvallen van de beperking van 50% en de verhoging van het tarief naar 40%.

6. Belastingvermindering verlenen per goed in plaats van per belastingplichtige

Indien een goed verscheidene eigenaars heeft, kan elke eigenaar, volgens de huidige regelgeving, per belastbaar tijdperk maximaal een bedrag aangeven van 39.150 euro (aanslagjaar 2018). Voor eenzelfde werk kan dus meermaals gebruik gemaakt worden van de belastingvermindering.

Om te verzekeren dat het aangegeven bedrag zich correct verhoudt tot de uitgave, is het voorstel om het maximumbedrag vast te leggen per goed in plaats van per eigenaar. Dit betekent dat elke eigenaar slechts een attest kan bekomen voor een bedrag dat in verhouding staat tot zijn eigendomsaandeel in het goed.

Dit betekent dat voor uitgaven aan het deel van het goed dat 100% in eigendom is, de eigenaar het totale bedrag kan inbrengen (met plafondbedrag van 25.000 euro niet-geïndexeerd) voor uitgaven aan het deel van het goed dat in gedeelde eigendom is, slechts een deel van de uitgave. Het maximale bedrag van 25.000 euro niet-geïndexeerd wordt dus omgerekend volgens het eigendomsaandeel.

Per belastingplichtige is er dus één attest, er is geen attest per uitgave. Heeft de eigenaar al een attest aangevraagd maar heeft hij in de loop van hetzelfde jaar toch nog bijkomende uitgaven, die in aanmerking komen, kan hij een aanvraag tot wijziging van attest doen. Beide uitgaven worden samengeteld en samengebracht tot één attest per belastingplichtige eigenaar.

7. Schrappen eis van voorafgaande toelating voor werken

De huidige regelgeving kan zodanig geïnterpreteerd worden dat enkel werken in aanmerking komen die een voorafgaande toelating hebben ontvangen.

Om duidelijkheid te scheppen, is het voorstel om verwijzingen naar voorafgaande toelatingen te schrappen. Ook werken die niet toelatingsplichtig zijn, komen in aanmerking.

Enkel werken en diensten die bijdragen aan het onderhoud en de restauratie van de beschermde goederen komen uiteraard in aanmerking. Een attest zal dus maar afgeleverd worden als aan die voorwaarde voldaan is. De controle hiervan zou gebeuren aan de hand van bijlagen die bij de attestaanvraag moeten gevoegd worden, zoals facturen en foto's van voor en na de werken.

8. Verlenen attest voorbehouden voor agentschap Onroerend Erfgoed

In de huidige regelgeving is de overheid die de toelating verleent, ook de verlener van het attest. Dus in principe zou een erkende onroerenderfgoedgemeente ook attesten verlenen. De vraag stelt zich of dit een efficiënte en overzichtelijke regeling is.

Het voorstel is om alleen het agentschap Onroerend Erfgoed attesten te laten verlenen.

9. Geen belastingvermindering op voorschotfacturen

In de premierregelgeving wordt ook premie verleend op uitgaven die gebeuren voor het starten van de werken. In het geval gekozen wordt voor belastingvermindering is het mogelijk dat dit voorschot in een ander jaar betaald wordt dan de uitvoering van de werken. De vraag stelt zich of dit bedrag al dan niet in aanmerking komt voor belastingvermindering.

Het voorstel is om dit niet mogelijk te maken. Deze mogelijkheid zou oneigenlijke opsplitsingen van uitgaven kunnen genereren om zo de bekomen bedragen te optimaliseren. Dit gaat in tegen de doelstelling van de belastingvermindering.

Wat wel toegelaten is, is het indienen van tussentijdse facturen waarbij aangetoond wordt dat een deel van de werken reeds uitgevoerd is.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2.

Dit artikel wijzigt het bestaande artikel 145/36 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

Een eerste paragraaf bepaalt waarvoor de belastingvermindering verleend wordt. Enkel de volle eigenaar kan gebruik maken van de belastingvermindering. Dit is ingevoegd omdat het voordeel per goed wordt toegekend. Door 'volle' toe te voegen wordt dubbel gebruik uitgesloten in geval van naakte eigenaar en vruchtgebruiker. (100% VE en 100% VG: beiden mogen volgens de huidige regelgeving in principe uitgaven aangeven ten bedrage van het volledige maximumbedrag van 25.000 euro). De Vlaamse Regering zal verdere voorwaarden bepalen waaraan de beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten waarvoor de uitgaven werden gedaan, moeten voldoen.

Een tweede paragraaf bepaalt welke uitgaven niet in aanmerking komen voor belastingvermindering.

Hoger werd reeds een toelichting gegeven over voorschotfacturen.

Een derde paragraaf regelt het bedrag dat in aanmerking komt voor belastingvermindering. Het plafondbedrag wordt bepaald per beschermd onroerend goed of een deel ervan dat een opzichzelfstaand geheel vormt. Op die manier ontstaat geen verwarring in het geval een gebouw of landschap bestaande uit verschillende kadastrale percelen beschermd is. Bij het bepalen van het plafondbedrag kan gebruik gemaakt worden van de bepalingen die hierrond gehanteerd worden binnen de Onroerenderfgoedregelgeving. Naar analogie met de premies komt de btw niet in aanmerking voor belastingvermindering.

In een volgende paragraaf wordt het geval van meerdere belastingplichtige eigenaars behandeld. De belastingvermindering wordt voortaan berekend per goed in plaats van per belastingplichtige. Bij meerdere eigenaars wordt het plafondbedrag berekend per eigendomsaandeel in het onroerend goed. Dit werd reeds hoger uitgebreid toegelicht.

De vijfde paragraaf regelt het percentage van de belastingvermindering.

De zesde paragraaf regelt het geval van een gemeenschappelijke aanslag.

De zevende paragraaf stelt dat belastingvermindering bekomen wordt op basis van een attest. De Vlaamse Regering krijgt delegatie voor het bepalen van de aanvraagprocedure, de vorm en de inhoud van het attest.

Artikel 3.

Dit artikel legt vast dat het plafondbedrag niet geïndexeerd wordt. Op die manier wordt het plafondbedrag gelijkgesteld met deze voor het bekomen van een erfgoedpremie standaardprocedure waardoor dit twee gelijkwaardige alternatieven worden.

Artikel 4.

Dit artikel regelt de inwerkingtredingsdatum.